

Misverstanden over de Rijke Man en Lazarus

Door: Clyde Pilkington

[**Noot van de vertaalster:** dit artikel is geen diepgaande studie over de gelijkenis. Het is slechts bedoeld om aan te tonen dat de gelijkenis geen betrouwbare informatie geeft over het hiernamaals.]

Toen ik door de jaren heen steeds meer ging beseffen hoe groot de reikwijdte van Gods liefde en genade is, moest ik veel passages uit de Schrift, waarvan ik dacht dat ik ze begreep, opnieuw evalueren. Ook het verhaal van *de Rijke Man en Lazarus*, dat ik altijd had beschouwd als een op zichzelf staand verslag en als waardevolle informatie over het leven na de dood. Het is feitelijk slechts een deel van een grote serie gelijkenissen in het boek Lucas.

Er waren twee dingen die ik niet begreep over gelijkenissen, allereerst het feit dat dit de enige manier was waarop Jezus tot de menigten sprak.

Al deze dingen zei Jezus in gelijkenissen tot de menigte; Hij sprak uitsluitend in gelijkenissen tot hen – Matteüs 13:34 NBV

Ik had geleerd dat *de Rijke Man en Lazarus* geen gelijkenis was, omdat Jezus dat er niet bij vertelde. Maar aangezien Jezus **uitsluitend** in gelijkenissen sprak, hoefde dat er dus helemaal niet bij vermeld te worden. Bovendien gebruikte onze Heer gelijkenissen om de waarheid te verbergen! Kijk maar eens naar Zijn eigen uitleg daarover:

En de discipelen kwamen en zeiden tot Hem: Waarom spreekt Gij tot hen in gelijkenissen? Hij antwoordde hun en zeide: Omdat het u gegeven is de geheimenissen van het Koninkrijk der hemelen te kennen, maar hun is dat niet gegeven. Want wie heeft, hem zal gegeven worden en hij zal overvloedig hebben; maar wie niet heeft, ook wat hij heeft, zal hem ontnomen worden. Daarom spreek Ik tot hen in gelijkenissen, omdat zij ziende niet zien en horende niet horen of begrijpen. En aan hen wordt de profetie van Jesaja vervuld, die zegt: Met het gehoor zult gij horen en gij zult het geenszins verstaan, en ziende zult gij zien en gij zult het geenszins opmerken; want het hart van dit volk is vet geworden, en hun oren zijn hardhorend geworden, en hun ogen hebben zij toegesloten, opdat zij niet zien met hun ogen, en met hun oren niet horen, en met hun hart niet verstaan en zich bekeren, en Ik hen zou genezen.
– Matteüs 13:10-15 NBG

Ik had geleerd dat gelijkenissen beschrijvingen waren van geestelijke waarheden, bedoeld om hen begrijpelijker te maken; dat Jezus gelijkenissen gebruikte om Zijn onderwijs eenvoudiger te maken. Maar, zoals we kunnen zien in het boek Matteüs, is dit NIET wat de Schrift aangeeft. Integendeel, we lezen juist dat het doel van gelijkenissen niet was om iets te ONTHULLEN, maar om waarheid te VERBERGEN. Jezus sprak specifiek dubbelzinnig en verwarrend tot de menigten! Dit deed Hij om bij het principe te blijven dat Hij aan Zijn discipelen had onderwezen:

Geef wat heilig is niet aan de honden en gooi je parels niet voor de zwijnen; die zouden ze maar met hun poten vertrappen, zich omkeren en jullie verscheuren.
– Matteüs 7:6 NBV

Ik kwam tot de conclusie dat ik niet de meest elementaire vragen had gesteld over deze passage, vragen die me zouden hebben geholpen bij het verkrijgen van een goede oriëntatie met betrekking tot dit Schriftgedeelte:

- Waar in de Schrift lezen we nog meer over *Abrahams schoot* (NBG en SV)?
- Vermeldt de passage ergens dat de Rijke Man *slecht* was of *verloren*?
- Vermeldt de passage ergens dat Lazarus *gered* was of *rechtvaardig*?
- Als, in Israël, de rechtvaardigen niet verlaten worden, noch hun nakomelingen bedelen om brood (Psalm 37:25), betekent dit dan dat de bedelaar Lazarus *onrechtvaardig* was?
- Welke criteria waren er om naar 'de hel' of 'het paradijs' te gaan?
- Betekent dit dat als iemand *het goede* in zijn leven ontvangt, dat hij dan kan verwachten te worden gemarteld in het volgende leven?

bedenk wel dat jij je deel van het goede al tijdens je leven hebt ontvangen, terwijl Lazarus niets dan ongeluk heeft gekend; nu vindt hij hier troost, maar lijdt jij pijn
– Lucas 16:25 NBV

Omdat ik *de Rijke Man en Lazarus* verkeerd had begrepen, terwijl het toentertijd de basis was van mijn onderwijs over de dood en het hiernamaals, had ik het hele raamwerk buiten beschouwing gelaten van de rest van de Schrift met betrekking tot deze leerstellingen. Na een grondig onderzoek naar wat de rest van Schrift vermeldt over dood en opstanding, realiseerde ik me dat de duidelijke leer van de Schrift in feite weerlegt wat mij was geleerd over deze passage!

Afstand nemend van de traditionele leer, zag ik in dat dit gedeelte van de Schrift niet gebruikt kan worden om die leer te onderwijzen. Als ik mijn onderwijs betreffende de dood en de toestand van de doden op deze passage zou baseren, dan zou ik dus de rest van de Schrift ontkennen over dit onderwerp. Wat dit zo belangrijk maakt, is dat de gelijkenis in tegenspraak is met de leer van de Hebreeuwse Geschriften. Het Oude Testament leert ons duidelijk dat er in de dood geen bewustzijn is.

de doden weten niets – Prediker 9:5 NBV

het dodenrijk zal U niet loven, de dood prijst U niet – Jesaja 38:18 NBV

er zijn geen daden en gedachten, geen kennis en geen wijsheid in het dodenrijk
– Prediker 9:10 NBV

stokt zijn adem, hij keert terug tot de aarde, op die dag gaat hij met zijn plannen ten onder
– Psalm 146:4 NBV

Dus, zoals algemeen wordt aangenomen, ontkent *de Rijke Man en Lazarus* dat de doden werkelijk dood zijn, dat op de een of andere manier dood niet echt dood is, maar leven in een andere vorm en op een andere plaats. Dit is de leer van de onsterfelijkheid van de ziel – een grondbeginsel van het heidendom!

Bevestigt deze gelijkenis satans verklaring ***Jullie zullen helemaal niet sterven*** (Genesis 3:4 NBV) maar juist verder leven in een andere vorm, op een andere plaats? Of zijn de doden werkelijk dood, wachtend op hun opstanding?

Het is belangrijk om te weten dat de terminologie die wordt geassocieerd met de gelijkenis van *de Rijke Man en Lazarus* GEEN taal is die elders in de Schrift wordt gevonden, maar afkomstig is uit de Joodse overlevering. De Babylonische Talmoed was de centrale bron van de tradities van de Joodse religieuze leiders, die in wezen Gods geschreven Woord vervingen onder de religieuze fanatici van Israël. De Talmoed was de context voor de plechtige woorden van Jezus:

zo ontkracht u het woord van God door de tradities die u doorgeeft – Marcus 7:13 NBV

en stelt ge het spreken van God buiten werking door uw overlevering – Naardense Bijbel

Dit is precies wat de algemene interpretatie van de gelijkenis van *de Rijke Man en Lazarus* doet: het maakt krachteloos, annuleert, herroept, maakt ongeldig en vernietigt de waarheid van Gods Woord met betrekking tot de dood, de toestand van de doden en het vitale belang van de opstanding. Hoewel ze nergens anders in de Schrift worden gevonden, zijn de volgende termen en overtuigingen heersend binnen de Joodse traditie: *gedragen door engelen, Abrahams schoot, de grote kloof*.

Het zijn dus Joodse fabels en de Babylonische Talmoed, niet de oudtestamentische geschriften, die de bredere context vormen van Jezus' woorden in de gelijkenis. Want wat lezen we voordat Hij deze vertelde?

De farizeeën, die geldzuchtig waren, hoorden dit alles aan en haalden honend hun neus voor Hem op. – Lucas 16:14 NBV

Deze gelijkenis was *speciaal* bedoeld voor deze Farizeeën, gebruik makend van de taal van hun eigen religieuze tradities, zodat de rollen werden omgekeerd!

Vergis je niet, de Farizeeën wisten maar al te goed dat zij *de Rijke Man* voorstelden ***die gewoon was zich te kleden in purperen gewaden en fijn linnen*** (Lucas 16:19 NBV), omdat deze de symbolen waren van Israëls heersende klasse van koningen en priesters (Exodus 28:5; Ester 8:15) – symboliserend hun koninklijk priesterschap (Exodus 19:6; 1Petrus 2:9).

Wee jullie, schriftgeleerden en farizeeën, huichelaars, jullie versperren de mensen de toegang tot het koninkrijk van de hemel. Zelf gaan jullie er niet binnen, maar jullie houden ook degenen die er willen binnengaan tegen. Wee jullie, schriftgeleerden en farizeeën, huichelaars, jullie bereizen zee en land om één enkele proseliet [bekeerling] te winnen en wanneer je hem eenmaal voor je gewonnen hebt, wordt hij dankzij jullie iemand die voor de Gehenna bestemd is, meer nog dan jullie zelf.
– Matteüs 23:13,15 NBV

Als we *iets* kunnen leren van de gelijkenis van *de Rijke Man en Lazarus*, dan is het wel deze verklaring:

Ze hebben Mozes en de profeten, laten ze naar hen luisteren. – Lucas 16:29 NBV

Dit is waar het om draait in het betoog van Jezus tegen de Farizeeën: het negeren van Mozes en de profeten belet ons om de gelijkenis te begrijpen.

Er wordt echter nog **een andere Lazarus** genoemd in de Evangelien, namelijk in Johannes 11. Deze keer niet in een gelijkenis, maar in een verslag over één van Jezus' dierbare vrienden (vers 3,5,11,36) en tevens één van de meest gedenkwaardige opstandingen.

Lazarus, broer van Maria en Marta, stierf en werd NIET door engelen gedragen naar Abrahams schoot, maar in een graf gelegd. Want toen Jezus aankwam in Betanië, waar Lazarus woonde, bleek dat Lazarus al vier dagen in het graf lag.

dat hij reeds vier dagen in het graf lag – Johannes 11:17 NBG

Waar was Lazarus dus? Het moge duidelijk zijn dat hij ***in het graf*** lag. In de Schrift wordt er over hen die stierven altijd geschreven dat zij zich bevinden daar waar hun lichaam is. Vandaar dat Jezus vroeg: ***'Waar hebben jullie hem neergelegd?'*** (Johannes 11:34 NBV). Laten we het verslag gaan lezen:

Weer eerder Jezus zich, hij liep naar het graf, een spelonk met een steen voor de opening. Hij zei: 'Haal de steen weg.' Marta, de zus van de dode, zei: 'Maar Heer de stank! Hij ligt er al vier dagen!' ... Toen haalden ze de steen weg. ... Daarna riep Hij luid: 'Lazarus, kom naar buiten!' De dode kwam tevoorschijn
– Johannes 11:38-44 NBV

Toen Lazarus stierf was hij werkelijk dood en neergelegd in een graf en Jezus riep hem om *uit zijn graf* te komen.

In de Schrift wordt de dood voorgesteld als slaap – een periode van onbewust zijn. Dit is waarom Jezus eerder aan Zijn discipelen had verteld dat: ***onze vriend Lazarus is ingeslapen, Ik ga hem wakker maken*** (vers 11). Lazarus stierf, werd begraven en lag in het graf. Onze Heer wekte hem op *uit het graf*.

[**Noot van de vertaalster**: sommige woorden zijn onderstreept om goed duidelijk te maken dat niet slechts het lichaam van Lazarus dood was en in een graf gelegd, maar dat de complete mens Lazarus dood was! In het Nederlands zouden we zeggen: Lazarus was ontslapen. Er wordt doorgaans gesproken over lichaam, ziel en geest alsof dit drie verschillende onderdelen zijn, waarvan de ziel dan na het sterven zou voortleven in de hemel of 'de hel'. Gods Woord geeft echter aan dat de mens geen ziel hééft, maar een ziel ís! (Genesis 2:7 Naardense Bijbel; 1Korinthiërs 15:45 NBG). Wanneer een pasgeboren mens begint te ademen, dan heeft hij/zij van God de levensgeest ontvangen en is hij/zij een ziel geworden. Lichaam + geest = ziel. Bij het sterven stopt het ademen en dan zegt men: 'Hij/zij heeft de geest gegeven.' Zodra de geest uit het lichaam verdwenen is, houdt de ziel (de mens) dus simpelweg op te bestaan. Niet voor niets wordt de dood een vijand genoemd (1Korinthiërs 15:26). Al wat er van een mens overblijft is een stoffelijk overschot, zonder enig bewustzijn, totdat... de stem van Jezus Christus klinkt en dan zal het stof weer tot leven komen:

En Hij [God] heeft Hem [Jezus] macht gegeven om gericht te houden, omdat Hij de Zoon des mensen is. Verwondert u hierover niet, want de ure komt, dat allen, die in de graven zijn, naar zijn stem zullen horen, en zij zullen uitgaan, wie het goede gedaan hebben, tot de opstanding ten leven, wie het kwade bedreven hebben, tot de opstanding ten oordeel.
– Johannes 5:28.29 NBG

Wanneer het bovenstaande plaatsvindt, dan is op aarde het Koninkrijk der Hemelen aangebroken!]

Vertaling: Anke Pronk-Waterlander

www.pronk-stukjes.nl